

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/74/2005

DEKLARACJE UDZIAŁU I PREFERENCJE W WYBORACH PREZYDENCCKICH

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, KWIECIEŃ 2005

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
22 października 2004 roku

Ostatnie tygodnie były okresem szczególnym w życiu społecznym naszego kraju. Choroba, śmierć i pogrzeb papieża Jana Pawła II praktycznie zatrzymały tok życia politycznego w Polsce. Między innymi nie doszły do skutku planowane na pierwszą dekadę kwietnia rozmowy między SLD i SdPi w sprawie wspólnego kandydata w wyborach prezydenckich. W okresie poprzedzającym badanie¹ żaden z niezdeklarowanych, ale branych pod uwagę i lansowanych przez media potencjalnych pretendentów do prezydentury nie potwierdził swego ewentualnego startu w wyborach ani nie zdementował pogłosek na ten temat. Jak w tej sytuacji kształtują się preferencje Polaków w wyborach głowy państwa - zapytaliśmy o to w naszym ostatnim sondażu.

Gdyby wybory prezydenckie odbywały się w kwietniu, udział w nich - według własnych deklaracji - wzięłoby dwie trzecie uprawnionych do głosowania (66%), a więc prawie tyle samo co w ubiegłym miesiącu.

Tabela 1

Gdyby wybory prezydenckie odbywały się w najbliższą niedzielę, to czy wziął(ęła)by Pan(i) w nich udział?	Wskazania respondentów według terminów badań	
	III 2005	IV 2005
	w procentach	
Na pewno wziął(ęła)bym w nich udział	64	66
Jeszcze nie wiem, czy wziął(ęła)bym w nich udział	17	18
Raczej nie wziął(ęła)bym w nich udziału	19	16

Spośród już zdeklarowanych, jak i ciągle potencjalnych kandydatów na prezydenta RP, których nazwiska pojawiające się na przedwyborczej giełdzie uwzględniliśmy w naszym badaniu, najwięcej zwolenników mają Zbigniew Religa oraz cieszący się minimalnie niższym poparciem prezydent Warszawy Lech Kaczyński. Zamiar oddania głosu na każdego z nich deklaruje nieco ponad jedna piąta badanych zapowiadających udział w wyborach i mających sprecyzowane preferencje wyborcze (odpowiednio: 22% i 21%).

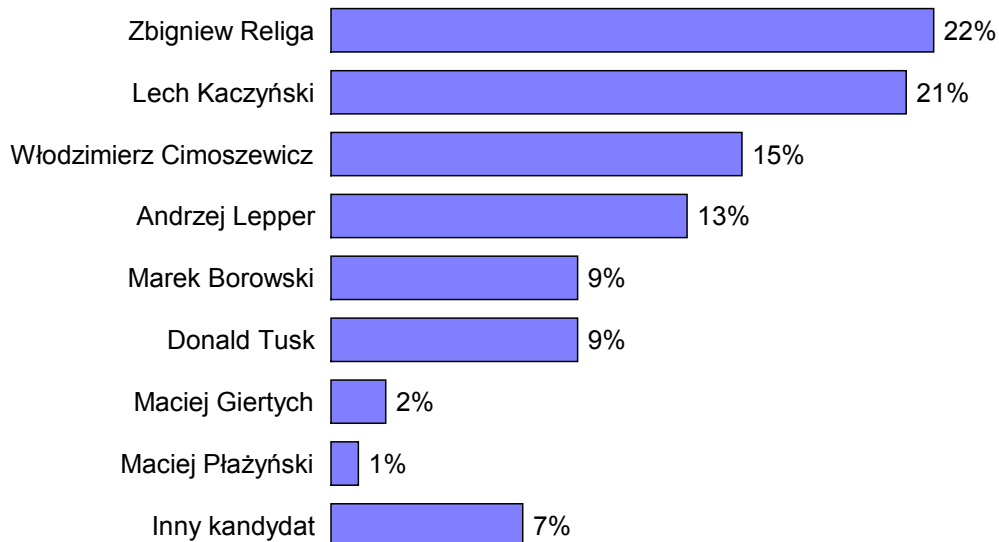
---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (179) przeprowadzono w dniach 1-2 i 9-10 kwietnia 2005 roku na liczącej 1100 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Odpowiedzi respondentów deklarujących udział w wyborach prezydenckich (N=639)

CBOS

RYS. 1. NA KOGO Z TEJ LISTY NAJCHEŃNIEJ ODDAŁ(A)BY PAN(I) GŁOS W WYBORACH PREZYDENCKICH?

Trzecim pod względem wielkości poparcia pretendentem do prezydentury jest Włodzimierz Cimoszewicz. W obecnej sytuacji, przy założeniu, że w wyścigu do fotela prezydenckiego konkurowałby z politykami, których nazwiska znalazły się na naszej liście, w tym m.in. z Markiem Borowskim, mógłby on liczyć na poparcie co siódmego potencjalnego wyborcy mającego ukształtowane preferencje (15%). Na czwartym miejscu, z nieco gorszym wynikiem niż Włodzimierz Cimoszewicz, plasuje się lider Samoobrony Andrzej Lepper - chęć poparcia go w wyborach deklaruje 13% badanych wybierających się do urn i mających sprecyzowane preferencje. Relatywnie wielu zwolenników - jako potencjalni kandydaci do prezydentury - mają także Marek Borowski oraz Donald Tusk, na których chciałby głosować co jedenasty zdeklarowany wyborca (po 9%). Raczej nikłe szanse w wyborach, gdyby odbywały się one w kwietniu, mieliby natomiast Maciej Giertych i Maciej Płażyński (odpowiednio: 2% i 1% wskazań wśród zdeklarowanych uczestników wyborów).

Innych kandydatów niż wymienieni na naszej liście zgłosiło 7% badanych wybierających się do urn i mających sprecyzowane preferencje wyborcze. W wypowiedziach ankietowanych stosunkowo najczęściej pojawiały się nazwiska: Aleksandra Kwaśniewskiego

(1,4% ogółu wskazań), Jana Rokity (1%), Lecha Wałęsy (0,7%), Tomasza Lisa (0,6%) i Jolanty Kwaśniewskiej (0,6%). Wymieniani byli także, choć już całkiem sporadycznie: Leszek Balcerowicz, Władysław Frasyniuk, Janusz Korwin-Mikke, Tadeusz Mazowiecki, Andrzej Olechowski, Janusz Wojciechowski i Józef Zych.

Wśród zwolenników lewicy największe poparcie zyskuje Włodzimierz Cimoszewicz (34%). O połowę mniejsza grupa (17%) opowiada się za kandydaturą Marka Borowskiego, a prawie taka sama część lewicowego elektoratu (18%) gotowa jest głosować na lidera Samoobrony Andrzeja Leppera. Co dziewiąty badany o poglądach lewicowych (11%) popiera kandydaturę Zbigniewa Religi.

Tabela 2

Na kogo z tej listy najchętniej oddał(a)by Pan(i) głos w wyborach prezydenckich?	Deklarowane poglądy polityczne			
	lewicowe	centrowe	prawicowe	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Marek Borowski	17	10	7	6
Włodzimierz Cimoszewicz	34	16	7	12
Maciej Giertych	2	1	4	1
Lech Kaczyński	6	14	36	16
Andrzej Lepper	18	10	9	21
Maciej Płażyński	1	1	2	2
Zbigniew Religa	11	28	17	29
Donald Tusk	6	11	11	7
Inny kandydat	4	10	6	5

Wśród osób identyfikujących się z prawicą największym poparciem cieszy się Lech Kaczyński (36%). Ponad połowę mniej zwolenników (17%) ma Zbigniew Religa, który z kolei zyskuje największe poparcie wśród badanych o orientacji centrowej oraz osób niemających sprecyzowanych poglądów politycznych. Preferencje prawicowego elektoratu okazują się też nie mniej zróżnicowane niż zwolenników lewicy. Co dziewiąty respondent utożsamiający się z prawicą (11%) chciałby głosować w tych wyborach na Donalda Tuska. Nieco mniejszym poparciem niż lider PO cieszy się w tej grupie badanych Andrzej Lepper (9%). Co czternasty zwolennik prawicy gotów jest głosować na kandydatów z lewej strony sceny politycznej - Marka Borowskiego oraz Włodzimierza Cimoszewicza (po 7% wskazań).

Jeśli chodzi o poparcie dla poszczególnych kandydatur wśród potencjalnych zwolenników głównych ugrupowań politycznych, to można powiedzieć, że najsilniejsze zaplecze partyjne w gronie wyborców własnej partii ma Lech Kaczyński. Za jego kandydaturą gotowych jest się opowiedzieć blisko dwie trzecie potencjalnych wyborców PiS (62%). W elektoracie tej partii pozostali kandydaci mają raczej niewielu zwolenników - relatywnie dużo osób deklarujących poparcie dla PiS bierze jeszcze pod uwagę możliwość głosowania na Zbigniewa Religę (11%).

Tabela 3

Na kogo z tej listy najchętniej oddał(a)by Pan(i) głos w wyborach prezydenckich?	Potencjalne elektoraty					
	LPR	PO	PiS	Samo-obrona	SdPI*	SLD*
	w procentach					
Marek Borowski	6	8	5	0	53	4
Włodzimierz Cimoszewicz	5	11	2	8	38	41
Maciej Giertych	18	1	1	1	0	0
Lech Kaczyński	19	15	62	3	0	14
Andrzej Lepper	5	0	1	52	0	20
Maciej Płażyński	5	1	0	0	0	0
Zbigniew Religa	26	19	11	23	9	6
Donald Tusk	9	28	5	2	0	0
Inny kandydat	0	5	6	5	0	6
Trudno powiedzieć	7	9	2	2	0	6
Niegłosujący w wyborach prezydenckich	0	3	5	4	0	3

* Ze względu na znikomy odsetek badanych deklarujących poparcie dla tych ugrupowań wyniki należy traktować z dużą dozą ostrożności

Znacznie bardziej zróżnicowane są obecne preferencje zwolenników PO. Wprawdzie największa ich część opowiada się za kandydaturą lidera własnej partii - na Donalda Tuska gotowych jest głosować 28% tego elektoratu, jednak sporym poparciem cieszą się tu także Zbigniew Religa (19%) oraz Lech Kaczyński (15%), a co dziewiąty potencjalny wyborca PO (11%) chciałby głosować na Włodzimierza Cimoszewicza.

Znacznie bardziej jednomyślni w swym wyborze są zwolennicy Samoobrony. Ponad połowa z nich (52%) opowiada się za kandydaturą Andrzeja Leppera. Wśród wyborców Samoobrony dość dużym poparciem cieszy się również Zbigniew Religa (23%).

W elektoracie LPR najwięcej sympatyków ma Zbigniew Religa (26%). Wyraźnie mniej osób (18%) opowiada się za kandydaturą Macieja Giertycha. Minimalnie większe szanse niż polityk LPR ma w tym elektoracie także Lech Kaczyński (19%).

O preferencjach zwolenników pozostałych ugrupowań możemy mówić tylko w pewnym przybliżeniu, ponieważ odsetki potencjalnych wyborców tych partii są obecnie niewielkie². Zdeklarowani sympatycy SdPi najczęściej opowiadają się za kandydaturą Marka Borowskiego (53%). Duże poparcie w elektoracie SdPi ma także Włodzimierz Cimoszewicz - chęć oddania na niego głosu deklaruje blisko dwie piąte zwolenników tej partii (38%).

W elektoracie SLD największym poparciem cieszy się kandydatura Włodzimierza Cimoszewicza. Już w tej chwili gotowych jest go poprzeć w wyborach prezydenckich ponad dwie piąte zwolenników tej partii (41%). Drugim kandydatem tego elektoratu, jeśli chodzi o rozmiary deklarowanego poparcia, jest Andrzej Lepper (20%). Co ciekawe, relatywnie liczna grupa zwolenników SLD (14%) deklaruje również poparcie dla Lecha Kaczyńskiego. Znikoma liczba potencjalnych wyborców Sojuszu (4%) zamierza natomiast poprzeć kandydaturę Marka Borowskiego.

Bezsprzecznie najbardziej ponadpartyjnym kandydatem do prezydentury jest Zbigniew Religa. Zamiar oddania na niego głosu deklaruje znaczna część zwolenników LPR (26%), Samoobrony (23%), a także PO (19%). Poparcie dla Zbigniewa Religi w dużej mierze opiera się także na ewentualnych głosach osób nieutożsamiających się z żadną z opcji politycznych i niemających sprecyzowanych sympatii partyjnych. Natomiast w elektoratach partii lewicowych, które mimo niepewności co do startu w wyborach kandydatów lewicy wyraźnie skłaniają się jednak ku politykom reprezentującym tę opcję, Zbigniew Religa ma niewielką liczbę zwolenników.

Do polityków, którzy obecnie są w stanie przyciągnąć znaczącą część wyborców spoza elektoratu własnej partii, zalicza się również Lech Kaczyński. Jego kandydaturę popiera co piąty zwolennik LPR (19%), a także mniej więcej co siódmy potencjalny wyborca PO i SLD (odpowiednio: 15% i 14%).

---

² Por. komunikat CBOS „Preferencje partyjne w kwietniu”, kwiecień 2005.

Uzyskane deklaracje potwierdzają, że podjęcie decyzji wyborczej przychodzi Polakom dużo łatwiej w wyborach prezydenckich niż parlamentarnych. Tylko co dziewiąty ankietowany zamierzający wziąć udział w wyborach prezydenckich (11%) nie wie, na kogo najchętniej oddałby głos. W deklaracjach dotyczących wyborów parlamentarnych odsetek ten jest dwa razy większy (22%). Mimo słabego zaawansowania przygotowań do wyborów prezydenckich i utrzymującej się niepewności co do startu w nich wielu polityków, duża część Polaków odnajduje wśród kandydatów najczęściej branych pod uwagę osoby, które ewentualnie gotowa byłaby poprzeć w głosowaniu. Dalsze 7% ankietowanych nie znalazło na naszej liście żadnego kandydata, który by im odpowiadał, i zaproponowało inną kandydaturę.

Opracowała
Agnieszka CYBULSKA

A N E K S

Tabela 1. Gdyby wybory prezydenckie odbywały się w najbliższą niedzielę, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział? 1 - Na pewno wziął(ę)by w nich udział; 2 - Jeszcze nie wiem, czy wziął(ę)by w nich udział; 3 - Raczej nie wziął(ę)by w nich udziału

	(%)			
	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	66	18	16	1100
Płeć				
Mężczyźni	68	17	15	523
Kobiety	64	19	18	577
Wiek				
18-24 lat	68	17	15	171
25-34	64	25	12	209
35-44	72	16	13	176
45-54	70	13	17	229
55-64	63	18	19	134
65 lat i więcej	56	20	24	181
Miejsce zamieszkania				
Wieś	64	18	17	399
Miasto do 20 tys.	64	18	18	136
20-100 tys.	64	20	16	215
101-500 tys.	67	16	16	211
501 tys. i więcej mieszk.	70	17	13	139
Wykształcenie				
Podstawowe	59	20	21	318
Zasadnicze zawodowe	63	17	20	279
Średnie	69	17	14	383
Wyższe	78	18	4	120
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	74	13	12	68
Prac. umysł. niż. szczebla	76	19	5	112
Pracownicy fiz.- umysł.	63	21	16	84
Robotnicy wykwalifikowani	63	22	15	98
Robotnicy niewykwalifik.	53	27	20	50
Rolnicy	73	15	13	58
Pracujący na własny rach.	68	15	16	27
Bierni zawodowo				
Renciści	66	13	21	122
Emeryci	58	20	22	231
Uczniowie i studenci	78	13	8	67
Bezrobotni	65	19	16	129
Gospodynie domowe i inni	64	12	23	54
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	73	18	9	151
spółce właściciele				
prywatnych i państwa	70	17	12	83
sekt. pryw. poza rolnict.	63	21	15	209
prywatnym gosp. rolnym	74	13	12	57
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	67	14	19	163
301-500	63	20	17	197
501-900	70	16	14	257
901-1200	65	19	16	85
Powyżej 1200 zł	81	17	3	69
Ocena własnych war. mater.				
Złe	65	16	19	375
Średnie	66	18	16	445
Dobre	66	20	14	278
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	65	13	22	110
Raz w tygodniu	72	16	12	555
1-2 razy w miesiącu	60	24	16	173
Kilka razy w roku	61	16	23	178
W ogóle nie uczestniczy	48	26	26	81
Poglądy polityczne				
Lewica	71	14	15	138
Centrum	66	16	18	304
Prawica	77	14	9	321
Trudno powiedzieć	53	25	22	334

Tabela 2. Na kogo z tej listy najchętniej oddał(a)by Pan(i) głos w wyborach prezydenckich? 1 - Marek Borowski; 2 - Włodzimierz Cimoszewicz; 3 - Maciej Giertych; 4 - Lech Kaczyński; 5 - Andrzej Lepper; 6 - Maciej Płażyński; 7 - Zbigniew Religa; 8 - Donald Tusk; 9 - Inny kandydat

(%)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Liczba osób
Ogółem	9	15	2	21	13	1	22	9	7	639
Płeć										
Mężczyźni	9	13	2	27	14	1	18	10	6	324
Kobiety	10	16	3	16	12	1	25	9	8	315
Wiek										
18-24 lat	11	9	2	19	17	2	18	8	15	100
25-34	8	6	0	23	11	0	27	14	10	114
35-44	14	13	3	18	11	2	24	10	5	109
45-54	4	16	2	23	13	1	29	8	4	146
55-64	15	24	2	17	12	0	18	9	4	76
65 lat i więcej	7	23	6	26	16	3	10	5	3	93
Miejsce zamieszkania										
Wieś	7	17	3	18	25	1	22	3	5	226
Miasto do 20 tys.	13	6	1	17	13	3	28	14	5	75
20-100 tys.	16	14	2	22	7	1	21	7	10	124
101-500 tys.	7	13	3	23	7	3	20	16	8	123
501 tys. i więcej mieszk.	7	19	2	31	1	0	17	15	8	91
Wykształcenie										
Podstawowe	4	14	3	21	26	3	19	6	5	165
Zasadnicze zawodowe	8	13	3	20	16	0	27	6	6	155
Średnie	11	18	3	20	7	2	22	12	7	235
Wyższe	17	9	0	28	1	0	18	15	11	84
Grupa społ.-zaw. pracujący										
Kadra kier., inteligencja	11	5	0	21	2	0	18	28	15	43
Prac.umysł.niż.szczebła	16	12	2	20	0	3	23	12	12	78
Pracownicy fiz.- umysł.	7	12	3	17	11	0	20	16	14	43
Robotnicy wykwalifikowani	11	13	0	14	10	2	34	14	2	51
Robotnicy niewykwalifik.	0	16	0	31	19	0	20	7	8	24
Rolnicy	4	20	0	16	35	0	21	0	4	40
Pracujący na własny rach.	4	8	0	23	8	0	25	23	9	15
Bierni zawodowo										
Renciści	9	17	7	27	9	2	23	3	3	71
Emeryci	8	26	4	21	16	2	12	7	4	125
Uczniowie i studenci	13	15	2	26	18	3	13	2	7	45
Bezrobotni	8	8	3	27	16	0	29	4	6	76
Gospodynie domowe i inni	7	0	0	10	27	4	37	10	5	29
Pracuje w:										
inst. państw., publicznej	8	16	1	24	3	3	27	11	7	96
spółce właścicieli										
prywatnych i państwa	15	9	2	12	12	0	21	17	13	55
sekt. pryw. poza rolnict.	12	9	1	19	9	0	18	20	11	110
prywatnym gosp. rolnym	4	15	0	19	27	0	28	3	5	40
Dochody na jedną osobę										
Do 300 zł	7	10	4	21	25	0	29	1	4	101
301-500	6	16	1	12	14	1	26	12	11	110
501-900	8	15	2	26	9	3	23	8	8	165
901-1200	14	23	0	21	2	0	13	21	6	54
Powyżej 1200 zł	15	15	2	15	2	2	17	25	7	52
Ocena własnych war. mater.										
Złe	6	13	3	19	19	1	25	7	6	223
Średnie	9	18	3	23	13	1	21	7	6	252
Dobre	13	12	1	23	5	2	18	17	9	163
Udział w prakt. religijnych										
Kilka razy w tygodniu	11	9	5	23	14	5	22	11	0	66
Raz w tygodniu	7	14	3	22	13	1	24	8	8	349
1-2 razy w miesiącu	7	19	3	17	17	1	23	5	8	91
Kilka razy w roku	17	16	0	22	10	0	16	13	8	97
W ogóle nie uczestniczy	11	14	0	23	13	0	15	19	5	36
Poglądy polityczne										
Lewica	17	34	2	6	18	1	11	6	4	96
Centrum	10	16	1	14	10	1	28	11	11	175
Prawica	7	7	4	36	9	2	17	11	6	236
Trudno powiedzieć	6	12	1	16	21	2	29	7	5	132